

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HỒ CHÍ MINH

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

TRẦN THỊ PHƯƠNG HOA

THÀNH ỦY HÀ NỘI LÃNH ĐẠO
XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ HIỆN NAY

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ
XÂY DỰNG ĐẢNG VÀ CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC

HÀ NỘI - 2024

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Đổi mới tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị là nhiệm vụ quan trọng, luôn được Đảng và Nhà nước ta quan tâm chỉ đạo thực hiện qua các Nghị quyết các kỳ đại hội Đảng, các Hội nghị Trung ương nhằm đáp ứng những yêu cầu thực tiễn về nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước của chính quyền đô thị các cấp nói chung và Thủ đô Hà Nội nói riêng trong bối cảnh đô thị hóa ở nước ta hiện nay.

Thành phố Hà Nội xác định xu hướng đô thị hóa đã và đang diễn ra mạnh mẽ, trên địa bàn, Thành phố Hà Nội cũng đã thực hiện các quy định của Luật Thủ đô (sửa đổi) nhằm thực hiện và triển khai hiệu quả mô hình CQĐT, nhất là trong điều kiện cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư có sự ảnh hưởng tới hình thành cũng như phát triển của các đô thị thông minh. Sau gần 03 năm thực hiện, bám sát sự chỉ đạo của Trung ương, với quyết tâm chính trị cao, Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy, các cấp ủy, chính quyền từ Thành phố đến cơ sở đã nghiêm túc triển khai đồng bộ, toàn diện việc thực hiện thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị và đã đạt được những kết quả bước đầu quan trọng, tạo chuyển biến rõ rệt cả về nhận thức và hành động trong công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị của Thủ đô. Trong đó phải kể đến: Kết luận số 22-KL/TW, ngày 07/11/2017 sơ kết 5 năm thực hiện Nghị quyết số 11-NQ/TW của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội giai đoạn 2011 - 2020 khẳng định: “Thành phố Hà Nội được triển khai thí điểm quản lý theo mô hình chính quyền đô thị trong khu vực các quận. Ngày 19/4/2019, Bộ Chính trị ban hành Kết luận số 46-KL/TW, Quốc hội ban hành Nghị quyết số 97/2019/QH14 ngày 27/11/2019 và Chính phủ ban hành Nghị định số 32/2021/NĐ-CP ngày 29/3/2021 về tổ chức thí điểm mô hình chính quyền đô thị tại Thành phố Hà Nội. Thành ủy, chính quyền và các tổ chức chính trị - xã hội Thành phố đã khẩn trương xây dựng, ban hành đầy đủ, kịp thời kế hoạch và các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn triển khai thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị.

Tuy nhiên, thực tế trong quá trình triển khai thực hiện, nhất là giai đoạn đầu thí điểm thực hiện CQĐT, vẫn còn một số cấp ủy và chính quyền có biểu hiện lúng túng đối với việc tổ chức thực hiện khi tiếp cận với cách vận hành của mô hình mới. Hơn nữa xuất phát từ yêu cầu của giai đoạn hiện nay, việc xây dựng và phát

triển đô thị, đặc biệt là xây dựng chính quyền, đô thị thông minh, chính quyền số, hiện đại là một trong những xu thế chung của các đô thị ở Việt Nam, và Thủ đô Hà Nội không nằm ngoài xu thế đó. Chính vì vậy, yêu cầu đặt ra đối với Hà Nội trong quá trình xây dựng CQĐT đó là cần phải tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Thành ủy Hà Nội, nhất là việc xác định rõ nội dung cũng như phương thức lãnh đạo nhằm thực hiện có hiệu quả việc xây dựng chính quyền đô thị trên địa bàn Thành phố.

Xuất phát từ những lý do trên, tác giả chọn vấn đề: **“Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị hiện nay”** làm luận án tiến sĩ ngành xây dựng Đảng và chính quyền nhà nước.

2. Mục đích và nhiệm vụ của luận án

2.1. Mục đích

Trên cơ sở làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn về Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng CQĐT, luận án đánh giá đúng thực trạng, xác định mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ và đề xuất giải pháp tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT đến năm 2035.

2.2. Nhiệm vụ

- Tổng quan các công trình khoa học trong và ngoài nước liên quan đến đề tài luận án;
- Làm rõ những vấn đề lý luận như: khái niệm, nội dung, phương thức và vai trò lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT;
- Đánh giá thực trạng xây dựng CQĐT trên địa bàn Thành phố cũng như thực trạng Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng CQĐT, chỉ rõ những nguyên nhân, rút ra các kinh nghiệm lãnh đạo xây dựng CQĐT của Thành ủy Hà Nội;
- Xác định mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ và đề xuất giải pháp tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT đến năm 2035.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận án

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi không gian: Luận án nghiên cứu sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội

đối với xây dựng CQĐT trên địa bàn thành phố Hà Nội.

- Phạm vi thời gian: Luận án nghiên cứu sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT từ năm 2019 đến nay; xác định mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ và đề xuất giải pháp có giá trị đến năm 2035.

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận: Luận án dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam về sự lãnh đạo của các cấp ủy.

4.2. Cơ sở thực tiễn: Cơ sở thực tiễn của luận án là thực trạng xây dựng chính quyền đô thị và thực trạng Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị từ năm 2019 đến nay.

4.3. Phương pháp nghiên cứu: Luận án sử dụng phương pháp luận của chủ nghĩa Mác-Lênin, đồng thời sử dụng các phương pháp nghiên cứu khoa học liên ngành và chuyên ngành như: Phương pháp kết hợp lịch sử với logic, kết hợp phân tích với tổng hợp, diễn dịch và quy nạp, tổng kết thực tiễn, điều tra xã hội học.

5. Đóng góp mới về khoa học của luận án

- Luận án làm nêu lên và phân tích được khái niệm Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị;

- Luận án đánh giá thực trạng, rút ra một số kinh nghiệm lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT từ năm 2019 đến nay;

- Luận án đề xuất một số giải pháp chủ yếu tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

Luận án góp phần làm rõ hơn những vấn đề lý luận và thực tiễn về nội dung, phương thức Đảng lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị, cấp ủy cấp tỉnh lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị; kinh nghiệm và những giải pháp chủ yếu tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới. Luận án có thể làm tài liệu tham khảo phục vụ công tác nghiên cứu, giảng dạy, học tập về công tác xây dựng Đảng và chính quyền Nhà nước.

7. Giả thuyết khoa học và câu hỏi tiếp tục nghiên cứu của luận án

Về giả thuyết khoa học: Nếu không có sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội thì

quá trình xây dựng CQĐT của Thành phố liệu có đạt được kết quả và thành công?

Câu hỏi nghiên cứu của đề tài luận án:

(1). Thực trạng của quá trình Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng CQĐT hiện nay như thế nào?

(2). Giải pháp gì giúp nâng cao hiệu quả lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với việc xây dựng CQĐT?

8. Kết cấu của luận án

Luận án gồm phần mở đầu, 4 chương, 10 tiết, kết luận, danh mục công trình khoa học của tác giả đã công bố liên quan đến đề tài luận án, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Các công trình khoa học ngoài nước

1.1.1. Những công trình nghiên cứu về chính quyền địa phương

Công trình “Public Administration in East Asia: Mainland China, Japan, South Korea, and Taiwan”; Luận án tiến sĩ *Cơ sở lý luận và thực tiễn đổi mới tổ chức bộ máy chính quyền cấp tỉnh ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào* của Khăm Khoông Phôm Ma Phan Nha; Cuốn sách *Nghiên cứu con đường sáng tạo thể chế chính quyền địa phương Trung Quốc* của Thẩm Vinh Hoa, Chung Vĩ Quân

Hai tác giả Ann Bownman và Richarch Kearney viết bài “State and Local Government” (Nhà nước và chính quyền địa phương); Cuốn sách “Two Centuries of Local Autonomy” (Hai thế kỷ thực hiện tự quản địa phương) của Jurgen Georg Backhaus (ed.); Bài viết *Nghiên cứu cơ cấu và quy mô chính quyền địa phương ở Trung Quốc* của Lý Hà Trung; Tác giả Carlo Panara - Michael Varney nghiên cứu về chính quyền địa phương ở Pháp trong bài viết *Local Government in Europe - The ‘Fourth level’ in the EU multilayered system of governance*, (Tạm dịch: Chính quyền địa phương ở Châu Âu - ‘Cấp thứ tư’ trong hệ thống quản trị đa tầng của EU).

1.1.2. Những công trình nghiên cứu về chính quyền đô thị và xây dựng chính quyền đô thị

Lý Kỳ, “Chuyên biến chức năng và sáng tạo thể chế quản lý chính phủ đô thị lớn Trung Quốc”; Peter McKinlay, “Integration of urban services and good governance: the Auckland supercity project” (Tích hợp dịch vụ đô thị và quản trị tốt: Dự án siêu thành phố Auckland”); Mouat, Clare, Jago Dodson, “Reviewing the Auckland ‘super city’: Towards an ongoing agenda for evaluating super city governance” (Xem xét ‘siêu thành phố’ Auckland: Hướng tới một chương trình nghị sự đang diễn ra để đánh giá việc quản lý siêu thành phố”); Andreas Ladner,

Nicolas Keuffer, Harald Baldersheim (2015) “Self-rule Index for Local Authorities”; Ali Memon, Tom G. Davies và Tom Fookes (2017) “Institutional arrangements for metropolitan government and strategic planning in Auckland” (Sắp xếp thể chế cho chính quyền đô thị và quy hoạch chiến lược ở Auckland); Paul Fairlough, “Government and Politics in Britain” (Chính quyền và Chính trị ở nước Anh); Попадюк Никита Кириллович và Мусинова Нина Николаевна, “Tổ chức quản lý đô thị: tìm kiếm giải pháp”; Мусинова Нина Николаевна, “Phát triển các cụm đô thị là một trong những định hướng trong chiến lược phát triển không gian của Nga”; Полянина Ольга Анатольевна, “Tự quản thành phố ở Nga cuối thế kỷ 19 - 20: quá trình phân cấp và cơ cấu nội bộ”; Mark Sandford, “The Greater London Authority” (Chính quyền thành phố London).

1.1.3. Những công trình nghiên cứu về đảng chính trị lãnh đạo xây dựng chính quyền

Luận án tiến sĩ *Đảng Nhân dân cách mạng Lào lãnh đạo xây dựng Nhà nước dân chủ nhân dân trong thời kỳ đổi mới (1986-1996)* của Khăm Phiêm Bualapha; Luận án tiến sĩ *Đảng Nhân dân cách mạng Lào lãnh đạo quá trình xây dựng bộ máy hành chính nhà nước (1975-1995)* của On Kẹo Phôm Ma Kon; Bài viết *Không ngừng nâng cao trình độ lãnh đạo và trình độ cầm quyền, tăng cường năng lực chống tha hóa, phòng biến chất và chống rủi ro của Hạ Quốc Cường*; Bài viết *Tăng cường xây dựng Đảng ủy địa phương, phát huy đầy đủ vai trò hạt nhân lãnh đạo của Triệu Gia Kỳ*; Cuốn sách “Bàn về công tác xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng” của Lưu Chấn Hoa; Cuốn sách “Cầm quyền khoa học” của Hoàng Văn Hồ; Cuốn sách “*Tập Cận Bình về quản lý đất nước Trung Quốc*” của *Tập Cận Bình*”;

1.2. Các công trình khoa học trong nước

1.2.1. Những công trình nghiên cứu về chính quyền địa phương.

Bài viết “*Hướng tới xây dựng mô hình chính quyền đô thị ở Việt Nam*” của tác giả Hoàng Mai; Nguyễn Thị Hương viết bài “*Luật Tổ chức chính quyền địa phương - Thực tế áp dụng và một số kiến nghị*”; Tác giả Văn Tạo viết bài “*Kinh nghiệm xây dựng và quản lý chính quyền các cấp trong lịch sử*”; Lê Minh Thông

(2021), “Một số vấn đề lý luận về mô hình tổ chức thành phố thuộc thành phố trực thuộc Trung ương”; Bài viết “Đổi mới mô hình tổ chức và tăng quyền tự chủ cho chính quyền cấp tỉnh - Nghiên cứu trường hợp Thành phố Hồ Chí Minh”, tác giả Hoàng Thị Thảo;

1.2.2. Những công trình nghiên cứu về chính quyền đô thị và xây dựng chính quyền đô thị

Luận án tiến sĩ Luật học “Đổi mới tổ chức chính quyền đô thị ở nước ta hiện nay” của Phạm Văn Đạt; Bài viết “Mô hình tổ chức chính quyền đô thị ở một số thủ đô trên thế giới và những gợi mở cho việc xây dựng chính quyền đô thị của Thủ đô Hà Nội” của Võ Thị Hoa; Tác giả Diệp Văn Sơn viết bài “Giải quyết các mối quan hệ trong mô hình tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị ở Thành phố Hồ Chí Minh”; Viện Khoa học tổ chức nhà nước, Bộ Nội vụ thực hiện Dự án “Điều tra thực trạng, đề xuất giải pháp đổi mới tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị”; Tác giả Nguyễn Thị Thủy viết bài “Định hướng xây dựng chính quyền đô thị ở Việt Nam hiện nay”; Bài viết “Pháp luật về tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị- Thực trạng và một số kiến nghị” của Hoàng Minh Hội; Bài viết “Cơ hội và thách thức trong xây dựng chính quyền đô thị ở Thành phố Hồ Chí Minh” của Lưu Ngọc Tố Tâm; Đỗ Thị Thúy Hằng viết bài “Mô hình chính quyền đô thị và những tác động đến cán bộ, công chức Thủ đô Hà Nội”; Nguyễn Bích Thủy (2021) “Mô hình tổ chức chính quyền đô thị ở Việt Nam hiện nay và một số vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện”; Bài viết “Chính quyền đô thị ở một số quốc gia trên thế giới và những kinh nghiệm đối với Việt Nam” của Quách Thị Minh Phương; Nguyễn Minh Phương viết bài “Phát huy hiệu quả, kết hợp chặt chẽ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội trong quản lý và phát triển đô thị”; Bài viết “Cơ chế đặc thù cho thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương từ thực tiễn thành phố Thủ Đức”, tác giả Thái Thị Tuyết Dung; Trần Thị Diệu Oanh viết bài “Thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội”; Bài viết “Mô hình chính quyền đô thị tại Thành phố Hồ Chí Minh”, tác giả Đỗ Thị Hiện; Luận án tiến sĩ “Cơ sở lý luận và thực tiễn xây dựng mô hình chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay” của Nguyễn Thị Liên Phương; Luận án tiến sĩ kinh tế “Phân

cấp quản lý ngân sách nhà nước ở thành phố Hà Nội trong điều kiện áp dụng mô hình chính quyền đô thị” của Phạm Thanh Hà; Đoàn Trung Kiên, Lê Thị Thiệu Hoa viết bài “Phân định thẩm quyền giữa chính quyền trung ương với chính quyền địa phương và một số vấn đề đặt ra khi xây dựng mô hình chính quyền đô thị tại Hà Nội”; Bài viết “Hoạt động giám sát việc thực hiện thí điểm tổ chức chính quyền đô thị tại thành phố Đà Nẵng theo Nghị quyết số 119/2020/QH14 và những vấn đề đặt ra”; Quách Thị Minh Phượng, Trần Nguyễn Bảo Minh viết bài “Bảo đảm thực hiện hoạt động giám sát khi tổ chức chính quyền đô thị tại Thành phố Hồ Chí Minh”; Tác giả Ngô Thành Can viết bài “Xây dựng và hoàn thiện chính quyền đô thị hiện đại, hoạt động hiệu lực, hiệu quả trong bối cảnh mới ở Việt Nam”; bài viết “Tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị ở Việt Nam hiện nay”; Võ Công Khôi, Phạm Ngọc Thảo Nguyên viết bài “Mô hình chính quyền đô thị trên thế giới và những gợi mở đối với Việt Nam”; Bài viết “Xây dựng chính quyền đô thị ở Việt Nam”; Hai tác giả Đinh Thanh Tùng, Lưu Đức Điệp, “Xây dựng chính quyền đô thị ở Việt Nam”; Bài viết “Triển khai thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Đà Nẵng - Kết quả bước đầu và giải pháp trong thời gian tới” của Vũ Xuân Thủy; Tác giả Bùi Phương Thảo viết bài “Tăng cường hoạt động giám sát của Hội đồng nhân dân Thành phố trong điều kiện thực hiện chính quyền đô thị”.

1.2.3. Những công trình nghiên cứu về Đảng lãnh đạo xây dựng chính quyền

Tác giả Đoàn Minh Huân viết cuốn “Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo xây dựng, củng cố Nhà nước”; Luận án tiến sĩ “Đổi mới phương thức lãnh đạo của huyện ủy đối với chính quyền huyện ở Đồng bằng sông Hồng giai đoạn hiện nay” của Trần Quang Cảnh; Đề tài KX. 04-02/11/15 “Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị-xã hội trong điều kiện mới”; Luận án tiến sĩ “Các tỉnh ủy ở vùng Đồng bằng Sông Hồng lãnh đạo chính quyền tỉnh giai đoạn hiện nay” của Lê Thị Minh Hà; Luận án tiến sĩ “Đổi mới phương thức lãnh đạo của đảng ủy xã đối với chính quyền ở Đồng bằng sông Hồng giai đoạn hiện nay” của Trần Thị Bích Nhuận; Luận án tiến sĩ “Đổi mới lãnh đạo của tỉnh ủy đối với cơ quan nhà nước cấp tỉnh trong điều kiện nước ta”

của Nguyễn Văn Biết; Bài viết “Thực trạng thực hiện phương thức lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước” của Lâm Quốc Tuấn; Trọng Cường viết bài “Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước”; Tác giả Nguyễn Văn Quảng viết bài “Đảng bộ thành phố Đà Nẵng lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị; Bài viết “Đổi mới phương thức lãnh đạo của Thành ủy Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh đối với chính quyền thành phố hiện nay” của Lê Xuân Lợi.

1.3. Khái quát kết quả của các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài và những vấn đề luận án tập trung giải quyết

1.3.1. Khái quát kết quả của các công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án: Một là, các công trình nghiên cứu đã làm rõ khái niệm chính quyền đô thị, xây dựng chính quyền đô thị, sự lãnh đạo của Đảng đối với xây dựng chính quyền đô thị; Hai là, các công trình nghiên cứu, đặc biệt là kết quả nghiên cứu của các đề tài khoa học, các bài báo khoa học đã đánh giá thực trạng xây dựng chính quyền đô thị, sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với xây dựng chính quyền đô thị ở các địa phương với những số liệu, dẫn chứng cụ thể, chính xác; Ba là, một số công trình nghiên cứu đã chỉ ra những kinh nghiệm trong lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với việc xây dựng chính quyền đô thị ở các địa phương; Bốn là, mỗi công trình nghiên cứu lại khai thác dưới góc độ khác nhau và đưa ra các giải pháp khác nhau nhưng đều hướng tới mục tiêu chung là tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với việc xây dựng chính quyền đô thị ở các địa phương; Năm là, các công trình khoa học ngoài nước cho thấy những chính sách, biện pháp hữu hiệu của đảng cầm quyền tại các quốc gia này trong lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị.

1.3.2. Những vấn đề luận án cần tập trung nghiên cứu

Một là, làm rõ cơ sở lý luận, thực tiễn về Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị: Nghiên cứu làm rõ hơn khái niệm về chính quyền đô thị

Hai là, phân tích, đánh giá một cách khách quan thực trạng xây dựng chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội.

Ba là, luận án tập trung khảo sát, phân tích những ưu điểm, hạn chế về sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT, rút ra những kinh nghiệm về sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT.

Bốn là, luận án đề xuất các giải pháp cơ bản, phù hợp và khả thi, trong đó có những giải pháp mới, đưa ra những giải pháp mang tính đột phá nhằm tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT thời gian tới.

Chương 2

THÀNH ỦY HÀ NỘI LÃNH ĐẠO XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ HIỆN NAY - NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

2.1. Chính quyền đô thị và xây dựng chính quyền đô thị

2.1.1 Quan niệm, đặc điểm của chính quyền đô thị

** Quan niệm về chính quyền đô thị*

CQĐT chính là một dạng cụ thể của chính quyền địa phương, có đầy đủ đặc điểm cơ bản của chính quyền địa phương và được tổ chức phù hợp với những đặc điểm về điều kiện tự nhiên, chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội của đô thị. Xét về bản chất, vị trí, vai trò, chức năng, CQĐT là chính quyền đại diện của nhân dân cũng như các mối quan hệ giữa chính quyền các cấp theo được quy định bởi pháp luật và có đặc điểm riêng để tổ chức, quản lý nhằm phát triển đô thị phù hợp và hiệu quả nhất.

** Đặc điểm của chính quyền đô thị: Thứ nhất*, đặc điểm về mô hình tổ chức HĐND và UBND ở các cấp. *Thứ hai*, đặc điểm về chức năng, nhiệm vụ của HĐND và UBND ở các cấp được tuân thủ cơ bản theo Luật Tổ chức chính quyền địa phương. *Thứ ba*, đặc điểm về cơ chế hoạt động CQĐT của chính quyền từng cấp phải được tổ chức và hoạt động theo Hiến pháp, pháp luật. *Thứ tư*, đặc điểm về biên chế, đội ngũ CB, CC, viên chức các cơ quan chính quyền.

2.1.2. Xây dựng chính quyền đô thị - Quan niệm, nội dung, vai trò

** Quan niệm về xây dựng chính quyền đô thị*

Xây dựng chính quyền đô thị là tổng thể các hoạt động của các tổ chức đảng, chính quyền, mặt trận tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội các cấp, với những chủ trương, hình thức, biện pháp cụ thể, tác động vào các yếu tố cấu thành của chính quyền đô thị và mối quan hệ giữa chúng, nhằm củng cố, kiện toàn hệ thống tổ chức; hoàn thiện cơ chế quản lý và hoạt động; phát triển đội ngũ cán bộ công chức;

tạo điều kiện thuận lợi để chính quyền đô thị hoạt động có hiệu quả, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ, chức năng và quyền hạn theo quy định của pháp luật.

Chủ thể và lực lượng tham gia:

Chủ thể lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện xây dựng CQĐT gồm: Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ, Thành ủy, Tỉnh ủy, UBND thành phố, UBND tỉnh và các cơ quan chức năng có liên quan theo quy định của Hiến pháp, pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Lực lượng tham gia xây dựng CQĐT là tất cả các tổ chức trong HTCT, cán bộ, đảng viên, các cơ quan, đơn vị, tổ chức và nhân dân trên địa bàn đô thị.

* *Nội dung xây dựng chính quyền đô thị:* Một là, xây dựng và hoàn thiện bộ máy tổ chức của chính quyền đô thị. Hai là, xây dựng và hoàn thiện cơ chế hoạt động của chính quyền đô thị. Ba là, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức và phát huy vai trò nhân tố con người trong chính quyền đô thị.

* *Vai trò của xây dựng chính quyền đô thị:* Một là, việc xây dựng CQĐT góp phần tạo bước chuyển quan trọng trong huy động sức mạnh tổng hợp, khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế của địa phương; Hai là, xây dựng CQĐT thành công sẽ giúp mỗi địa phương phát triển toàn diện, đồng bộ, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế; Ba là, thông qua việc xây dựng CQĐT sẽ góp phần giúp cho bộ máy quản lý đô thị trở nên khoa học, tinh gọn và hiệu quả; Bốn là, thực hiện CQĐT là một trong những giải pháp giúp cho chủ trương tinh giản biên chế, sắp xếp, cơ cấu lại bộ máy của HTCT; Năm là, quá trình xây dựng CQĐT gắn liền với nhiệm vụ cải cách hành chính, xây dựng đô thị thông minh.

2.2. Thành phố, Thành ủy Hà Nội

2.2.1. Khái quát đặc điểm về thành phố Hà Nội tác động đến xây dựng chính quyền đô thị

2.2.1.1. Về đặc điểm tự nhiên: bao gồm về vị trí địa lý; về diện tích tự nhiên; về thủy văn; về khí hậu - thời tiết

2.2.1.2. Về hệ thống chính trị

Hệ thống chính trị Hà Nội là hình ảnh thu nhỏ của hệ thống chính trị cấp quốc gia bao gồm: đảng bộ; chính quyền; Mặt trận tổ quốc Việt Nam, và các tổ

chức chính trị - xã hội, có vai trò, chức năng, nhiệm vụ, cơ cấu tổ chức, nguyên tắc và tính chất hoạt động riêng.

2.2.1.3. Về kinh tế, văn hóa xã hội, quốc phòng - an ninh

Về tình hình kinh tế: Hà Nội thực hiện cơ cấu lại nền kinh tế, chuyển đổi mô hình tăng trưởng, vì vậy trong giai đoạn 2015-2020, kinh tế Hà Nội liên tục tăng trưởng và đạt mức khá. *Về văn hóa - xã hội:* Hà Nội luôn xác định văn hóa là nền tảng tinh thần, sức mạnh mềm, trung tâm trong chính sách phát triển bền vững Thủ đô. *Về giáo dục và đào tạo:* Hà Nội tiếp tục dẫn đầu cả nước về quy mô, mạng lưới trường lớp, về chất lượng giáo dục toàn diện. *Về lĩnh vực lao động, việc làm:* Hà Nội đã thực hiện hiệu quả chính sách đào tạo nghề đáp ứng nhu cầu của thực tiễn, của thị trường. *Về an sinh xã hội:* Hà Nội luôn đảm bảo các chính sách an sinh xã hội, các chính sách của Nhà nước đối với người có công, hộ nghèo, hộ cận nghèo, đối tượng bảo trợ xã hội, người cao tuổi, người khuyết tật, người dân tộc thiểu số... được thực hiện đúng, đủ và kịp thời. *Về công tác phòng, chống tệ nạn xã hội:* Các vấn đề gây nguy hiểm, bức xúc trong xã hội được tập trung giải quyết tốt. *Về quốc phòng, an ninh:* Tình hình an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội Thủ đô cơ bản được đảm bảo, thế trận an ninh nhân dân được tăng cường.

2.2.2. Chức năng, nhiệm vụ, vai trò, đặc điểm của Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội

2.2.2.1. Khái quát về Thành ủy Hà Nội

Thành ủy Hà Nội là tên gọi tắt của Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố, nhiệm kỳ 2020-2025, Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố Hà Nội khóa XVII bao gồm 71 đồng chí. Trong đó, 64,79% số ủy viên Ban Chấp hành tái cử; 35,2% số ủy viên Ban Chấp hành tham gia lần đầu. Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội (nhiệm kỳ 2020-2025) có 16 ủy viên được Ban Chấp hành Đảng bộ thành phố Hà Nội bầu ra. *Thường trực Thành ủy Hà Nội* gồm bí thư, các phó bí thư.

2.2.2.2. Chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và mối quan hệ công tác chủ yếu của Thành ủy Hà Nội

* *Về chức năng của Thành ủy, BTV Thành ủy Hà Nội:* Một là, Thành ủy Hà Nội là cơ quan lãnh đạo của Đảng bộ thành phố Hà Nội giữa hai kỳ Đại hội; Hai

là, BTV Thành ủy Hà Nội là cơ quan lãnh đạo giữa hai kỳ họp của Thành ủy, có chức năng lãnh đạo và kiểm tra, giám sát.

** Về nhiệm vụ, quyền hạn của Thành ủy Hà Nội*

Trên cơ sở Quy định số 10-QĐi/TW ngày 12-12-2018 của Bộ Chính trị về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và mối quan hệ công tác của cấp ủy, BTV cấp ủy tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, tại Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XVII (nhiệm kỳ 2020-2025), Thành ủy Hà Nội đã ban hành Quy chế số 05-QC/TU ngày 15-6-2022, Quy chế làm việc của Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố, BTV Thành ủy và Thường trực Thành ủy khoá XVII (nhiệm kỳ 2020-2025) quy định Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố (Thành ủy), trong đó quy định về các nhiệm vụ, quyền hạn của Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố, trong đó tập trung vào một số nhiệm vụ cụ thể như:

Một là, căn cứ quy định, hướng dẫn của Trung ương, thảo luận, quyết định số lượng ủy viên Ban Chấp hành, BTV Thành ủy, Ủy viên Ủy ban Kiểm tra Thành ủy, bầu BTV, Bí thư, Phó Bí thư Thành ủy, Ủy ban Kiểm tra, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Thành ủy.

Hai là, quyết định ban hành Quy chế làm việc của Ban Chấp hành, BTV, Thường trực Thành ủy và Ủy ban Kiểm tra Thành ủy; chương trình công tác và chương trình kiểm tra, giám sát toàn khóa; chương trình công tác và kế hoạch kiểm tra, giám sát hằng năm của Thành ủy, BTV Thành ủy.

Ba là, quyết định những vấn đề chiến lược, các chủ trương, biện pháp quan trọng trong các lĩnh vực công tác của Thành phố.

Bốn là, định hướng hoặc quyết định theo thẩm quyền những vấn đề về xây dựng Đảng, công tác tổ chức và cán bộ; công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật; công tác nội chính, phòng chống tham nhũng, tiêu cực theo quy định của Điều lệ Đảng, các quy định của Trung ương và pháp luật liên quan.

Năm là, lãnh đạo chính quyền các cấp thực hiện chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn quản lý nhà nước theo quy định của pháp luật. Định hướng đối với những vấn đề đặc biệt quan trọng do HĐND Thành phố quyết định.

Sáu là, lãnh đạo công tác dân vận, việc thực hiện quy chế dân vận của HTCT, quy chế dân chủ ở cơ sở, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân; nâng cao vai trò giám sát và phản biện xã hội, góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của MTTQ, các tổ chức CT-XH và đại diện của Nhân dân.

Bảy là, quyết định các vấn đề liên quan đến quản lý tài chính, tài sản của Đảng bộ; xem xét, cho ý kiến về công tác tài chính đảng hằng năm và cuối nhiệm kỳ.

Tám là, xem xét, cho ý kiến về những công việc BTV Thành ủy đã giải quyết giữa hai kỳ hội nghị Thành ủy; quyết định những vấn đề quan trọng do BTV Thành ủy trình.

Chín là, ngoài các nhiệm vụ và quyền hạn được quy định tại Quy chế được thông qua tại Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XVII (nhiệm kỳ 2020 – 2025).

* *Về nhiệm vụ, quyền hạn của BTV Thành ủy Hà Nội; Một là*, quyết định triệu tập và chuẩn bị nội dung các kỳ họp của Thành ủy. *Hai là*, lãnh đạo, chỉ đạo và kiểm tra, giám sát việc triển khai, tổ chức thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố, nghị quyết, chỉ thị của Thành ủy và của Trung ương. *Ba là*, lãnh đạo cụ thể hóa, thực hiện chủ trương, nghị quyết về công tác xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị và công tác tổ chức, cán bộ. *Bốn là*, những vấn đề quan trọng, nhạy cảm thuộc lĩnh vực kinh tế - xã hội, BTV Thành ủy có thể ra nghị quyết hoặc kết luận để lãnh đạo. *Năm là*, quyết định hoặc cho chủ trương, định hướng, biện pháp thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh. *Sáu là*, định hướng hoạt động công tác nội chính, điều tra, viện kiểm sát, tòa án, tư pháp, cải cách tư pháp, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí; xử lý các vụ án, vụ việc nghiêm trọng, phức tạp theo quy định. *Bảy là*, lãnh đạo, chỉ đạo công tác tài chính, tài sản của Đảng bộ Thành phố, công nghệ thông tin, cải cách hành chính của Đảng theo đúng chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. *Tám là*, quyết định những chủ trương lớn về hoạt động hợp tác, đối ngoại của Thành phố; *Chín là*, báo cáo tình hình chung hoạt động của Đảng bộ với Trung ương và các vấn đề khác theo yêu cầu của Bộ Chính trị, Ban Bí thư. *Mười là*, quyết định những vấn đề quan trọng khác do các cấp ủy, tổ chức đảng trực thuộc đề nghị. *Mười một là*, ủy

quyền cho Thường trực Thành ủy thực hiện một số công việc cụ thể thuộc thẩm quyền của BTV Thành ủy, đồng thời thường xuyên kiểm tra, giám sát việc thực hiện. *Mười hai là*, ngoài nhiệm vụ và quyền hạn cụ thể quy định tại Quy chế này, BTV Thành ủy thực hiện các nhiệm vụ và quyền hạn quy định tại các văn bản hiện hành có liên quan khác của Đảng, Nhà nước và Thành ủy.

** Về mối quan hệ công tác của Thành ủy, BTV Thành ủy Hà Nội:* Chấp hành nghiêm sự lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện của Ban Chấp hành Trung ương; Quan hệ công tác của Thành ủy Hà Nội với các cấp uỷ, tổ chức đảng, cơ quan trực thuộc Trung ương; với Đảng uỷ Bộ Tư lệnh Thủ đô Hà Nội; Quan hệ công tác của Thành ủy Hà Nội với các cấp uỷ, tổ chức đảng trực thuộc và với các cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc Thành ủy.

2.2.2.3. Các cơ quan tham mưu, giúp việc Thành ủy Hà Nội: Văn phòng Thành ủy; Ban Tổ chức Thành ủy; Cơ quan Ủy ban kiểm tra Thành ủy; Ban Tuyên giáo Thành ủy; Ban Dân vận Thành ủy; Ban Nội chính Thành ủy

2.2.2.4. Vai trò của Thành ủy Hà Nội

Thứ nhất, Thành ủy Hà Nội là cấp uỷ cấp tỉnh, có vai trò và trách nhiệm lãnh đạo, tổ chức thực hiện các chủ trương, nghị quyết, chỉ thị của Trung ương có chất lượng, hiệu quả cao trên địa bàn thành phố Hà Nội; *Thứ hai*, trong HTCT của Thành phố, Thành ủy Hà Nội có vai trò lãnh đạo chính quyền, MTTQ và các tổ chức CT-XH Thành phố; *Thứ ba*, Thành ủy Hà Nội có vai trò quan trọng quyết định tới chất lượng của các tổ chức đảng trực thuộc.

2.2.2.5. Đặc điểm của Thành ủy Hà Nội

Thành ủy Hà Nội có các đặc điểm chủ yếu sau: *Thứ nhất*, Thành ủy Hà Nội là cấp uỷ có bề dày lịch sử; *Thứ hai*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo HTCT của thành phố Hà Nội; *Thứ ba*, chất lượng thành viên của Thành uỷ ngày càng được trẻ hoá, trình độ chuyên môn, trình độ lý luận chính trị cao; *Thứ tư*, là cấp uỷ lãnh đạo một trong hai đô thị đặc biệt của đất nước.

2.3. Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị hiện nay - khái niệm, đặc điểm, nội dung, phương thức và vai trò

2.3.1. Khái niệm, đặc điểm

* Khái niệm Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị: *Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị là tổng thể các hoạt động của Thành ủy trong việc ban hành nghị quyết xây dựng chính quyền đô thị; tổ chức thực hiện nghị quyết đó và kiểm tra, giám sát thực hiện, nhằm thực hiện thắng lợi chủ trương của Đảng, quy định của Quốc hội và Chính phủ về xây dựng chính quyền đô thị.*

* Đặc điểm Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị: *Thứ nhất*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo thực hiện thí điểm mô hình CQĐT trên địa bàn có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng; *Thứ hai*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo thí điểm mô hình CQĐT khác với mô hình chính quyền đô thị của Thành phố Hồ Chí Minh và thành phố Đà Nẵng; *Thứ ba*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo thí điểm mô hình CQĐT gắn với lãnh đạo cải cách hành chính trên phạm vi toàn Thành phố; *Thứ tư*, một số nội dung Thành ủy Hà Nội thực hiện thí điểm xây dựng CQĐT đã được luật hoá trong Luật Thủ đô (sửa đổi) được Quốc hội khóa XV đã chính thức thông qua ngày 28-06-2024.

2.3.2. Nội dung Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị

Một là, xác định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp xây dựng CQĐT; *Hai là*, lãnh đạo các cơ quan chính quyền xây dựng chính quyền đô thị; *Ba là*, lãnh đạo phối hợp hoạt động giữa các cơ quan, tổ chức liên quan trong xây dựng chính quyền đô thị; *Bốn là*, lãnh đạo xây dựng tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, công chức chính quyền quận, thị xã và tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, công chức ở các phường; *Năm là*, lãnh đạo công tác sơ kết, tổng kết xây dựng chính quyền đô thị.

2.3.3. Phương thức lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị

Một là, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị bằng nghị quyết, định hướng lớn; *Hai là*, Thành ủy Hà Nội xây dựng chính quyền đô thị bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động; *Ba là*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị bằng công tác tổ chức, cán bộ; *Bốn là*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị thông qua tổ chức đảng và đảng viên;

Năm là, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị bằng công tác kiểm tra, giám sát, bằng hành động gương mẫu của cán bộ, đảng viên.

2.2.4. Vai trò lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị

Một là, sự lãnh đạo đúng đắn của Thành ủy Hà Nội nhằm thực hiện thành công thí điểm tổ chức mô hình CQĐT tại thành phố Hà Nội góp phần cụ thể hoá đường lối, chủ trương của Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ về tiếp tục hoàn thiện tổ chức chính quyền địa phương đáp ứng yêu cầu của thời kỳ mới; *Hai là*, sự lãnh đạo đúng đắn của Thành ủy Hà Nội góp phần quan trọng quyết định thành công của tổ chức mô hình CQĐT tại thành phố Hà Nội; *Ba là*, sự lãnh đạo đúng đắn của Thành ủy Hà Nội bảo đảm tính tích cực, chủ động, gương mẫu của chính quyền, MTTQ và các TCCT-XH từ Thành phố đến phường trong xây dựng CQĐT.

Tiểu kết chương 2

Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị là việc Thành ủy ban hành nghị quyết xây dựng chính quyền đô thị; tổ chức thực hiện nghị quyết đó và kiểm tra, giám sát thực hiện, nhằm thực hiện thắng lợi chủ trương của Đảng, quy định của Quốc hội và Chính phủ về xây dựng chính quyền đô thị. Phương thức lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị của Thành ủy Hà Nội là hệ thống các phương pháp, hình thức, biện pháp mà các Thành ủy sử dụng để tác động vào các yếu tố, các lĩnh vực, các tổ chức, lực lượng, các quan hệ liên quan nhằm thực hiện thành công những nội dung lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị.

Chương 3

XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ VÀ THÀNH ỦY HÀ NỘI LÃNH ĐẠO XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ - THỰC TRẠNG, NGUYÊN NHÂN VÀ KINH NGHIỆM

3.1. Thực trạng xây dựng chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội

3.1.1. Đặc điểm của chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội hiện nay

Việc thí điểm tổ chức mô hình CQĐT tại thành phố Hà Nội được Quốc hội thông qua tại Nghị quyết số 97/2019/QH14, có hiệu lực từ ngày 1-7-2021. Ngày 29-3-

2021, Chính phủ cũng ban hành Nghị định số 32/2021/NĐ-CP quy định chi tiết và biện pháp thi hành nghị quyết của Quốc hội, trong đó có nhiều quy định mới, phân định rõ cách quản lý của CQĐT khác với chính quyền ở khu vực nông thôn; tiếp tục đẩy mạnh phân cấp, phân quyền phù hợp với đặc thù đô thị.

3.1.2. Ưu điểm về xây dựng chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội

Chủ trương, nghị quyết, văn bản về xây dựng chính quyền đô thị ở Hà Nội được thực hiện nghiêm túc, bài bản, đồng bộ, đúng nội dung, trình tự theo quy định và hướng dẫn của Trung ương. Tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ của chính quyền đô thị ở các quận, thị xã cơ bản được xây dựng và từng bước hoàn thiện. Hoạt động của chính quyền thành phố, quận, phường có chuyên biến rõ nét và hoạt động tương đối hiệu quả. Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị, xã hội chủ động, tích cực nâng cao chất lượng hoạt động, góp phần xây dựng chính quyền đô thị tại Hà Nội.

3.1.3. Hạn chế trong xây dựng chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội

Việc xây dựng kế hoạch cụ thể hóa các giải pháp thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị chưa đáp ứng được yêu cầu. Tổ chức bộ máy của chính quyền đô thị chưa thật sự tinh gọn, chức năng, nhiệm vụ chưa được xác định rõ ràng. Cơ chế hoạt động của chính quyền đô thị vẫn còn nhiều lúng túng, chất lượng, hiệu quả hoạt động chưa cao. Đội ngũ cán bộ, công chức còn nhiều bất cập.

3.2. Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị - thực trạng, nguyên nhân và kinh nghiệm

3.2.1. Thực trạng Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị

3.2.1.1. Ưu điểm

**** Về nội dung lãnh đạo***

Một là, Thành ủy Hà Nội đã lãnh đạo mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ xây dựng CQĐT khả thi, phù hợp với đặc điểm của Thủ đô; *Hai là*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo các cơ quan chính quyền thực hiện chức năng, nhiệm vụ xây dựng CQĐT; *Ba là*, Thành ủy Hà Nội quan tâm lãnh đạo phối hợp hoạt động giữa các cơ quan liên quan trong xây dựng CQĐT; *Bốn là*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, công chức chính quyền quận, thị xã và tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, công chức ở các phường đáp ứng tương đối tốt các yêu cầu

xây dựng chính quyền đô thị; *Năm là*, Thành ủy Hà Nội chú trọng việc lãnh đạo sơ kết, tổng kết xây dựng CQĐT.

** Về phương thức lãnh đạo*

Một là, Thành ủy Hà Nội đã thể chế hóa các nghị quyết, định hướng lớn về xây dựng CQĐT trong quá trình lãnh đạo xây dựng CQĐT có chuyển biến rõ nét; *Hai là*, Thành ủy Hà Nội đã thực hiện tương đối tốt việc lãnh đạo xây dựng CQĐT bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động; *Ba là*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng CQĐT bằng công tác tổ chức, cán bộ tương đối hiệu quả, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng CQĐT đã xác định; *Bốn là*, Thành ủy Hà Nội thực hiện hiệu quả phương thức xây dựng CQĐT thông qua tổ chức đảng trực thuộc Thành ủy, nêu cao tinh thần tiên phong, gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên, thu hút sự tham gia của các tổ chức CT - XH; *Năm là*, Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng CQĐT bằng công tác kiểm tra, giám sát quyết liệt, hiệu quả, công tác kiểm soát xây dựng chính quyền, kịp thời xử lý những sai phạm.

3.2.1.2. Hạn chế

** Về nội dung lãnh đạo*

Một là, việc xác định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ xây dựng CQĐT có một số nội dung thiếu cụ thể; *Hai là*, lãnh đạo các cơ quan chính quyền xây dựng CQĐT có lúc hiệu quả chưa cao; *Ba là*, lãnh đạo phối hợp hoạt động giữa một số cơ quan, tổ chức liên quan trong xây dựng CQĐT đôi khi còn chưa nhịp nhàng, quyết liệt; *Bốn là*, lãnh đạo xây dựng tổ chức bộ máy, đội ngũ CB, CC chính quyền quận, thị xã và tổ chức bộ máy, đội ngũ CB, CC ở các phường vẫn còn những hạn chế nhất định; *Năm là*, lãnh đạo tổ chức thực hiện sơ kết xây dựng CQĐT còn chưa thật sự có chất lượng.

** Về phương thức lãnh đạo*

Một là, lãnh đạo các tổ chức của HTCT cụ thể hóa, tổ chức thực hiện chủ trương, nghị quyết của Thành ủy Hà Nội về xây dựng CQĐT đôi khi hiệu quả chưa cao; *Hai là*, lãnh đạo bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động một số nhiệm vụ xây dựng CQĐT chất lượng chưa cao; *Ba là*, lãnh đạo xây dựng CQĐT bằng công tác tổ chức, cán bộ ở một số nội dung chưa hiệu quả; *Bốn là*, lãnh đạo

xây dựng CQĐT thông qua cấp ủy, tổ chức đảng trực thuộc Thành ủy đôi khi chưa thường xuyên, quyết liệt; *Năm là*, lãnh đạo thực hiện công tác kiểm tra, giám sát của một số cấp ủy và hành động gương mẫu của một số cán bộ, đảng viên chưa đạt hiệu quả cao.

3.2.2. Nguyên nhân

3.2.2.1. Nguyên nhân của ưu điểm

*** Nguyên nhân khách quan**

Một là, sự quan tâm lãnh đạo thường xuyên, trực tiếp, sát sao của các cơ quan Trung ương đối với nhiệm vụ thí điểm xây dựng chính quyền đô thị của Hà Nội. *Hai là*, quyết tâm chính trị của hệ thống chính trị, cán bộ, đảng viên và nhân dân Thành phố Hà Nội. *Ba là*, sự phối hợp trách nhiệm, đồng bộ, hiệu quả giữa các cơ quan tham mưu, giúp việc của Trung ương, Thành ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân Thành phố và các cấp ủy, chính quyền địa phương.

*** Nguyên nhân chủ quan**

Một là, đa số các thành viên của Thành ủy Hà Nội đã nhận thức được vai trò, tầm quan trọng của chủ trương thí điểm mô hình chính quyền đô thị tại Thành phố Hà Nội và chức trách, nhiệm vụ của bản thân trong việc thực hiện. *Hai là*, các thành viên của Thành ủy Hà Nội có phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, trình độ chuyên môn, năng lực công tác đáp ứng được yêu cầu. *Ba là*, các thành viên của Thành ủy Hà Nội có trình độ cao, chuyên môn đa dạng trên hầu hết các lĩnh vực nên có kiến thức, hiểu biết, khả năng tham mưu vào sự lãnh đạo của Thành ủy hiệu quả hơn. *Bốn là*, qua nhiều nhiệm kỳ hoạt động, Thành ủy Hà Nội hiện tại đã kế thừa được kinh nghiệm hoạt động của các nhiệm kỳ trước.

3.2.2.2. Nguyên nhân của những hạn chế

*** Nguyên nhân khách quan**

Một là, Hà Nội là địa phương đầu tiên trong cả nước thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị hai cấp nên chưa có tiền lệ, là vấn đề mới, phức tạp. *Hai là*, tình hình dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp, kéo dài, ảnh hưởng không nhỏ đến tiến độ triển khai mô hình chính quyền đô thị. *Ba là*, các văn bản quy phạm pháp luật, bộ danh mục thủ tục hành chính không mang tính ổn định. *Bốn là*, điều

kiện cơ sở vật chất của UBND một số phường còn hạn chế, địa điểm chật hẹp,

** Nguyên nhân chủ quan*

Một là, nhận thức của một số thành viên Thành ủy Hà Nội về các vấn đề thí điểm xây dựng CQĐT của Hà Nội chưa thật đầy đủ, sâu sắc. *Hai là*, một số thành ủy viên của Thành ủy Hà Nội, trong đó có cả người đứng đầu mắc sai phạm trong quá trình lãnh đạo, bị xử lý kỷ luật đã gây ảnh hưởng tới quá trình lãnh đạo thực hiện thí điểm mô hình CQĐT ở Hà Nội. *Ba là*, một bộ phận cán, bộ công chức còn có tư tưởng ỉ lại, ngại thay đổi, chậm đổi mới tư duy, ngại va chạm, thiếu chủ động.

3.2.3. Kinh nghiệm

Một là, phải quán triệt và triển khai đầy đủ, kịp thời các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn của Trung ương về thực hiện thí điểm xây dựng CQĐT tại thành phố Hà Nội. *Hai là*, xác định việc tổ chức thí điểm mô hình CQĐT tại thành phố Hà Nội là nhiệm vụ mới, khó, phức tạp cần quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo thường xuyên. *Ba là*, coi trọng công tác tuyên truyền, vận động và tổ chức thực hiện hiệu quả xây dựng CQĐT. *Bốn là*, chú trọng công tác kiểm tra, giám sát; nắm bắt kịp thời những khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện CQĐT để lãnh đạo, chỉ đạo, tháo gỡ.

Tiểu kết chương 3

Từ thực trạng Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng CQĐT có thể rút ra những kinh nghiệm về bám sát và tranh thủ sự lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn của Trung ương; tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát, quyết liệt của Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội và các cấp ủy đảng, phát huy mạnh mẽ vai trò và huy động sự tham gia vào cuộc của HTCT Thành phố; về tổ chức quán triệt, tuyên truyền các nghị quyết, văn bản về thí điểm xây dựng CQĐT trên địa bàn thành phố Hà Nội bài bản, sâu sắc; về quyết tâm chính trị cao, nỗ lực lớn, hành động quyết liệt; quá trình chuẩn bị chương trình, kế hoạch; xác định nguồn lực và phân công; về chú trọng công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết tổng kết để động viên, biểu dương, khen thưởng tập thể, cá nhân, mô hình tiêu biểu; tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc; chấn chỉnh, xử lý kịp thời những sai phạm.

Chương 4

MỤC TIÊU, YÊU CẦU, NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG SỰ LÃNH ĐẠO CỦA THÀNH ỦY HÀ NỘI ĐỐI VỚI XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ THỜI GIAN TỚI

4.1. Mục tiêu, yêu cầu và nhiệm vụ tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới

4.1.1. Mục tiêu, yêu cầu tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới

** Về mục tiêu:* Tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT trong thời gian tới nhằm thực hiện triển khai tổ chức có hiệu quả mô hình CQĐT gắn với Chương trình hành động của Thành ủy và các cấp ủy thực hiện Luật Thủ đô (sửa đổi); Nghị quyết số 15-NQ/TW ngày 05-5-2022 của Bộ Chính trị “*Về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*”; triển khai hiệu quả Kết luận số 48-KL/TW, ngày 30-01-2023 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện sắp xếp đơn vị hành chính cấp huyện, cấp xã giai đoạn 2023-2030; tiếp tục thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 97/2019/QH14 của Quốc hội và Nghị định số 32/2021/NĐ-CP của Chính phủ và các kế hoạch thực hiện của Thành phố về thí điểm tổ chức mô hình CQĐT tại thành phố Hà Nội.

** Về yêu cầu:* Thứ nhất, xây dựng chính quyền đô thị sẽ chịu ảnh hưởng rất lớn của quá trình toàn cầu hóa, cũng như tác động của hội nhập quốc tế với chuỗi cung ứng toàn cầu. Thứ hai, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đòi hỏi quá trình xây dựng CQĐT cần phải gắn với chuyển đổi số. Thứ ba, Việt Nam nói chung và thành phố Hà Nội nói riêng hiện nay có quá trình đô thị hóa với quy mô lớn, tốc độ nhanh, nên việc xây dựng và hoàn thiện CQĐT là đòi hỏi tất yếu khách quan. Thứ tư, thành quả của công cuộc đổi mới đất nước có ảnh hưởng rất lớn đến việc xây dựng CQĐT.

4.1.2. Nhiệm vụ tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới

Tăng cường chỉ đạo xây dựng, hoàn thiện cơ chế để phát huy ưu điểm mô hình CQĐT. Lãnh đạo rà soát, kiện toàn bộ máy, biên chế và nâng cao chất lượng

đội ngũ cán bộ, công chức, thực hiện hiệu quả chính sách cán bộ. Tiếp tục quan tâm đổi mới phương thức lãnh đạo, phong cách công tác, lề lối làm việc của các cấp ủy đảng đảm bảo đồng bộ với đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đổi mới tổ chức và hoạt động của hệ thống chính trị. Tập trung lãnh đạo đổi mới, nâng cao hiệu quả quản trị đô thị, đẩy mạnh cải cách hành chính. Lãnh đạo đẩy nhanh tốc độ và nâng cao chất lượng đô thị hoá, phát triển đô thị bền vững.

4.2. Giải pháp tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới

4.2.1. Tiếp tục nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể lãnh đạo, quản lý, nhất là các thành viên Thành ủy Hà Nội về xây dựng chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội

4.2.2. Đổi mới việc ban hành và tổ chức thực hiện nghị quyết của Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị

4.2.3. Tăng cường kiện toàn tổ chức, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức của cấp ủy, chính quyền thành phố, quận, thị xã và phường đáp ứng yêu cầu vận hành của mô hình chính quyền đô thị

4.2.4. Lãnh đạo xây dựng và thực hiện nghiêm quy chế làm việc của cấp ủy, chính quyền các cấp, quy chế phối hợp giữa các tổ chức có mối quan hệ thường xuyên, chủ yếu trong xây dựng chính quyền đô thị

4.2.5. Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể nhân dân trong giám sát, phản biện xã hội trong xây dựng chính quyền đô thị

4.2.6. Tăng cường công tác hướng dẫn, kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện xây dựng chính quyền đô thị và nâng cao chất lượng sơ kết, tổng kết thực tiễn lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội

Tiểu kết chương 4

Đề thực hiện mục tiêu, yêu cầu và nhiệm vụ, luận án đề xuất sáu giải pháp nhằm tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị trong thời gian tới.

KẾT LUẬN

Luận án đã tổng quan các công trình khoa học của các tác giả trong và ngoài nước có liên quan đến Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị để thấy được những kết quả nghiên cứu luận án có thể kế thừa, đồng thời xác định những vấn đề luận án cần tập trung nghiên cứu.

Luận án đã xây dựng khung lý luận về Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị. Trên cơ sở khung lý luận Thành ủy Hà Nội lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị; luận án đã đánh giá các ưu điểm và hạn chế trong việc lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị của Thành ủy Hà Nội. Trên cơ sở đánh giá đúng thực trạng; phân tích nguyên nhân của ưu điểm, hạn chế, rút ra kinh nghiệm; luận án đề xuất giải pháp nhằm tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng CQĐT thời gian tới./.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1. Trần Thị Phương Hoa (2013), “*Kinh nghiệm của Đảng đoàn Hội LHPN trong đổi mới công tác cán bộ*”, Tạp chí Xây dựng Đảng, số 9, trang 28.
2. Trần Thị Phương Hoa (2017), “*Công tác phối hợp của Hội Liên hiệp phụ nữ thành phố Hà Nội trong giáo dục cải tạo phạm nhân nữ và giúp đỡ họ tái hòa nhập cộng đồng tại địa phương*”, Tạp chí khoa học quản lý và giáo dục tội phạm, số 21, trang 8.
3. Trần Thị Phương Hoa (2022), “*Phụ nữ quận Cầu Giấy tiếp tục phát huy tinh thần đoàn kết, sáng tạo trong hội nhập và phát triển*”, Tạp chí Tổ chức Nhà nước, số 03, trang 66.
4. Trần Thị Phương Hoa (2022), “*Quận Cầu Giấy tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng công tác tuyển quân*”, Tạp chí Quốc phòng toàn dân, số T3/2022, trang 46.
5. Trần Thị Phương Hoa (2022), “*Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong xây dựng chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức CT-XH ở quận Cầu Giấy*”, Tạp chí Mặt trận, số 223, trang 54.
6. Trần Thị Phương Hoa (2022), “*Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với công tác dân vận – Bài học kinh nghiệm ở quận Cầu Giấy, Hà Nội*”, Tạp chí Dân vận, số 332, trang 50.
7. Trần Thị Phương Hoa (2022), “*Thành ủy Hà Nội tập trung lãnh đạo nâng cao chất lượng hoạt động Hội phụ nữ các cấp*”, Tạp chí Tổ chức Nhà nước, số 316, trang 100.
8. Trần Thị Phương Hoa (2023) “*Thực hiện thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội - kết quả bước đầu và nhiệm vụ trong thời gian tới*”, Tạp chí Tổ chức Nhà nước, số T5/2023, trang 39.
9. Trần Thị Phương Hoa (2023), “*Nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức góp phần đảm bảo sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội*”

trong xây dựng chính quyền đô thị”, Tạp chí Lý luận chính trị và truyền thông, số chuyên đề 02, trang 162.

10. Trần Thị Phương Hoa- Hoàng Thị Lan Anh (2023), “*Xây dựng đội ngũ cán bộ của Thành phố Hà Nội đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ thực hiện mô hình chính quyền đô thị giai đoạn hiện nay*” Tạp chí Cộng sản điện tử, tháng 10/2023.
11. Trần Thị Phương Hoa (2023), “*Một số vấn đề đặt ra trong quá trình xây dựng và điều hành chính quyền đô thị tại Hà Nội*”, Tạp chí Tổ chức Nhà nước, số 334, tr. 94.